

deomed®
Deomed Yayıncılık

Dr. Halûk Çağlayaner
Osmanlı'dan Cumhuriyet'e
Türkiye'de Sağlıkın Çağdaşlaşması
16.5 x 24 cm, XII + 268 Sayfa
ISBN 978-975-8882-45-8

Birinci baskı © Deomed, 2014.

www.deomed.com

Kırım Savaşı Anıtı

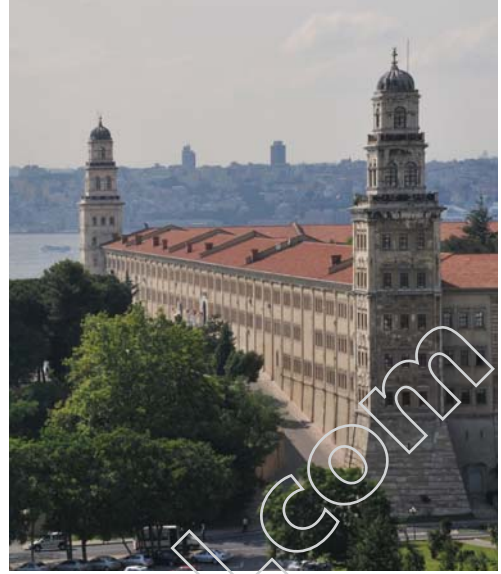
Haydarpaşa İngiliz Mezarlığı; 1857, 28 m. Carlo Marochetti.^[a] Kaidenin dört yüzünde İngilizce, Fransızca, Türkçe, İtalyanca yazıt yer alır: "1854, 1855 ve 1856'da Rusya'ya karşı savaşta, vatanları uğruna ölen İngiliz ordusu ve bahriyesi subay ve erlerinin hatırasına dikilen bu sütunu, 1857'de Kraliçe Victoria ve milleti yaptırmıştır".^[b,c] 1954'te, kuzey cepheye bronz bir plaket çakılır: "Yüz yıl önce bu mezarlığın yanında yaptığı işler, çok sayıda insanın acısını dindiren ve hemşirelik mesleğinin temellerini oluşturan Florence Nightingale'in anısına 1854-1954".^[b]

şi, Florence Nightingale adını tarihe yazdırmış; (→Kronoloji) o sırada birlikte görev yapan İngiliz hekimler ise unutulmuştur.

1 Aralık 1828'e kadar hastane olarak kullanılan Veli Paşa Konağı uzak ve eski idi. Önce (1828 Aralık) Kışla girişindeki 10-12 oda geçici hastaneye çevrildi, bir mutfak ise, ecza laboratuvarı ve çamaşırhane haline getirildi. 5 Ocak 1829'da açılış töreni yapıldı, çamaşırhane ve tuvaletler aynı yıl tamamlandı.^[14]

Selimiye Kışlası adı Temmuz 1829'dan sonra, yazışmalarda kullanılır: Bu simgesel ad, III. Selim'i, Nizam-ı Cedit'i, Sekban-ı Cedit'i

Selimiye Kışlası

Günümüz ölçüleriyle de büyük olan Kışla, yapıların az ve küçük, ulaşımın yavaş olduğu, mesafelerin büyük algılandığı çağının kent dokusu ile büyük bir tezat yaratıyordu. Binaının, büyüklük ve intizamı gezginleri de etkiledi; (1828; Mac Farlene, 1833; Marchebus, 1837; Moltke, 1838; Pardoe, 1845; White) 26-27 Ekim 1847'de kışlanın yarısı yandı. Eldeki bütün kaynak Selimiye'ye aktarıldı. 1848'de başlayan onarım 24 Temmuz 1850'de tamamlandı; bugün de çatıda seçilen 14 yangın duvarı o onarımdan kalmadır.^[14]

ve onların bir zamanlar taşıdığı anlamı çağrıştırdığı için seçilmiş olmalıdır.^[14]

Selimiye Camii yakınındaki Kuzey Kapısı bugünkü gibi ana girişti. Karşısında şehriyehane, biraz ötesinde halen ayakta olan cami, kütüphane, hamam ve mektep yer alıyordu. Sahile bakan Güney Kapısı talimhaneye açılıyordu; Talimhane Kapısı. Hava değişimine gidenler Üsküdar tarafındaki Doğu Kapısı'ndan çıkarılırdı; Tebdil Kapısı. Buradan sahile inen bir sokakta askeri ihtiyacı karşılamak için açılan işyerleri yer alırdı; Bükcüçler Han Sokağı. Kadıköy yönüne bakan Batı Kapısı -

a. <http://www.victorianweb.org/sculpture/marochetti/biography.html> Erişim tarihi: 23.11.2013

b. http://books.google.com.tr/books?id=JODnAAAAIAAJ&hl=tr&pg=PA124&img=1&zoom=3&ots=RzddbefnO0&sig=ACfU3U2mD_vpgbXMfQ8_UPD0a2sqk47yhA&w=685 Erişim tarihi: 23.11.2013

c. <http://books.google.com.tr/books?id=G2MxQAAMAAJ&pg=PA196&dq=baron+marochetti+crimean+obelisk&hl=tr&sa=X&ei=SKyQUq21GcmqhQeoi4CQBw&ved=0CD0Q6AEwAg#v=onepage&q=baron%20marochetti%20crimean%20obelisk&f=false> Erişim tarihi: 23.11.2013

Selimiye Kışlası [Genel Görünüm]

Güncel kullanım kimi binaların inşasını gerektirebilir; ama içinde bulunduğumuz büyük anıta saygı şart.

muhtemelen o günlerde en ıssız taraf olduğundan - ölenlerin çıkarılmasına ayrılmıştı; Meyyit Kapısı. Kayıtlardan, daha sonraki tarihlerde, biri doğuda, diğeri batıda iki hastane kurulduğu anlaşılıyor.^[14] Bu hastaneler ve Selimiye'nin bu erken dönemini aydınlatacak çalışmalar yeni bilgiler sağlayabilir. Bir spekülasyondan öteye gitmese de doğuda, Harem İskelesi tarafındaki hastanede iyileşebilecek hastaların, batıda, Kavak İskelesi yakınında ise ümit kesilenlerin yatırıldıklarını düşünebiliriz.

1831'de yetenekli erlerin bir kısmı subay yetiştirmek üzere seçildi. 1 Temmuz 1835'te Maçka'da Mekteb-i Fünun-u Harbiye kuruldu, okulun ilk öğrencileri Selimiye'nin ders görmüş erleri idi. 1833'te bir bando takımı, Ağustos 1834 Redif (yedek) teşkilatı kuruldu. 1837'de Dar-ı Şura-ı Askerî oluşturuldu; Selimiye genel karargahtı.^[14]

1839'daki Tanzimat Fermanı'nın günlük hayatı etkileyen bir sonucu da askerliğin süresinin kısalması oldu: Askerlik 4 -5 yılla sınır-

landırılınca (İlhan 1991); gündeme gelen ilk terhis töreni 26 Mart 1844'te Selimiye'de yapıldı.^[14]

Selimiye Kışlası, Üsküdar Paşalimanı'ndaki zahire ambarları ve yakındaki (yerleşimi saptanamayan) "Haydarpaşa Hastanesi" 14 Nisan 1854'te Kırım Savaşı'na katılan İngiliz Ordusu emrine verildi. Kışla'da hasta ve yaralı 3.000 İngiliz askeri ve Rus esirler kalıyordu (→Kronoloji). 4 Kasım 1854'te Florence Nigthingale ile birlikte gelen 37 hemşire Selimiye Camii tarafındaki - sultanî - kulede kalıyorlardı (bugün güneydoğu kulesinde - parçalarının hiçbiri özgün olmasa da - Nigthingale'in anısını yaşatan küçük bir müze bulunur).^[14] Kâtibim şarkısı binadaki İskoç bandosunun marşlarından biri idi: Reşat Ekrem Koçu'ya göre şarkının benimsenmesinde yazılan müstehzi sözler kadar aynı dönemde piyasaya verilen müzikli çalar saatler de rol oynamıştır.^[16]

Kışla, savaşın bitiminde harap halde teslim alındı ve bir kez daha onarıldı; 1857-1858.^[14]